نامه به سردبیر

مدیریت کلاس‌های بزرگ : چالش اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی

فرشته عراقیان مجرد، معصومه باقری نسامی*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ بهمن ۱۴۰۱؛ ۲۲(٤٦): ۳۱٤ تا ۳۱۵
DOI: 10.48305/22.9

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

اولین سطح مدیریت آموزشی، مدیریت کلاس بوده که اساس سطوح بالاتر است. مدیریت کلاس درس به معنای ایجاد شرایط لازم برای تحقق یادگیری است به عبارت دیگر، کنترل دانشجویان در کلاس جهت کمک به نظم وانضباط و ایجاد محیط مناسب جهت آسان نمودن یادگیری و تغییر رفتار همان مدیریت کلاس درس است(۱).

مدیریت کلاس درس نیز می‌تواند تا حد زیادی تحت تأثیر اندازه کلاس درس باشد(۲). کلاس بزرگ به مؤسسه، رشته، خود کلاس و حجم کار بالاتر از حد معمول به دلیل تعداد بالای دانشجویان بستگی دارد(۳). اپری (Epri) استدلال کرد که هیچ تعریف دقیقی از کلاس درس بزرگ وجود ندارد (٤). مولریان- کاین (Mulryan-Kyne) پیشنهاد می‌کند که تنوع ویژگی‌های دانشجویان (به عنوان مثال، توانایی، سن، سابقه و تجربه) و همچنین ویژگی‌های معلم (به عنوان مثال، تجربه، مهارت‌ها، شایستگی‌ها) باید در نام گذاری کلاس بزرگ مورد توجه قرار گیرد(۳).

در سطح جهانی، کلاس درس بزرگ همچنان یک مشکل برای اثربخشی تدریس و یادگیری در مدارس عالی محسوب می‌شود(۵) و مدیریت این کلاس‌ها با چالش‌های از قبیل حضور، درجه‌بندی، ارزیابی مکرر و دقیق مواجهه خواهد شد. در این کلاس‌ها اغلب اساتید از روش سخنرانی استفاده می‌کنند که باعث می‌شود دانشجویان احساس گمنامی و انزوا کنند که این خود سبب کاهش انگیزه، مشارکت ضعیف، حضور کمتر، رفتارهای حواس پرتی بیش‌تر (صحبت کردن دانشجویان، ارسال پیامک، گشت و گذار آنلاین) و همچنین سطوح پایین رضایت در ارزیابی ترم می‌گردد. این‌ها در واقع چالش‌هایی هستند که معلمان برای غلبه بر کلاس و همچنان تحت کنترل نگه داشتن کلاس با آن روبرو می‌شوند(٦). یافته مطالعه‌ای که در نامبیا انجام شده است حاکی از ناراضی بودن شرکت‌کنندگان از اندازه کلاس به عنوان محیط نامساعد برای آموزش و یادگیری است(۷).

با این حال، تدریس در کلاس‌های بزرگ فرصت‌هایی برای بهبود مهارت‌های تدریس و ارائه آن، مهارت‌های سازمانی و مدیریتی، مهارت‌های بین فردی و بالاتر از همه مهارت‌های ارزشیابی برای اساتید فراهم می‌کند. دانشجویان در کلاس‌های بزرگ نیز فرصت اشتراک‌گذاری ایده‌ها و تجربیات جالب در طول دوره، را دارند دانشجویان یاد می‌گیرند که مسؤولیت‌ها

* **نویسنده مسؤول:** دکتر معصومه باقری نسامی (استاد)، مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل، انستیتوی اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
anna3043@gmail.com
دکتر فرشته عراقیان مجرد (استادیار)، مرکز تحقیقات طب سنتی و مکمل، انستیتوی اعتیاد، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران.
(fereshteharaghian@yahoo.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۴، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۹

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]
[DOI: DOI: 10.48305/22.9]

را به اشتراک بگذارند، به یکدیگر گوش دهند و نظرات خود را بیان کنند در نتیجه مهارت‌های ارزشمندی که می‌تواند به آنها در آینده کمک کند را توسعه دهند(۸). برای تدریس در یک کلاس بزرگ به مواردی مانند یادگیری فعال و مشارکت دانشجویان، ایجاد ارتباط، ارزیابی، حضور و غیاب و مدیریت کلاس درس توجه شود(٦).

در کلاس‌های بزرگ اکثر دانشجویان احساس گمنامی می‌کنند، احتمالاً رفتارهای منحرف‌کننده‌ای مانند دیر آمدن، زودتر رفتن، مکالمات جانبی، پیامک و دانشجویانی که فعالیت‌های دیگری را روی لپ تاپ خود انجام می‌دهند(۳). توصیه می‌شود از روش‌های فعال نگه داشتن دانشجویان برای آموزش استفاده شود. به جای منع استفاده از لپ‌تاپ و موبایل در کلاس از سؤال تفکر انتقادی استفاده شود و به آنها اجازه دهید از لپ‌تاپ و موبایل خود برای پیدا کردن راه حل کمک بگیرند در حین سخنرانی قدم بزنید بدلیل تنوع شخصیت‌ها و احساس گمنامی ممکن است تضاد ایجاد شود که سعی کنید به راحتی مهار کنید(٦).

از آنجا که رشته‌های علوم پزشکی از جمله رشته‌های دانشگاهی است که متقاضیان زیادی دارد و تعداد زیادی دانشجو هرساله پذیرش می‌شوند، همواره اساتید آن با این چالش روبرو بوده اند که به دلیل شلوغی کلاس کنترل نظم کلاس و افزایش توجه در دانشجویان بسختی فراهم می‌شود. با توجه به این که مدیریت کلاس‌های بزرگ بسیار سخت و مشکل بوده و می‌تواند در کیفیت تدریس به دلیل ارزشیابی ناکافی در کلاس و عدم بازخورد مناسب و ارتباط ناکافی بین استاد و دانشجو، تأثیر بگذارد پیشنهاد می‌شود مدرسین علوم پزشکی از روش‌های نوین تدریس مانند کلاس وارونه یا روش‌های یادگیری مبتنی بر وب استفاده نماید و از آنجا که تاکنون مطالعه‌ای در این خصوص در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور یافت نشد، توصیه می‌شود مطالعات مختلف کیفی و کمی در این خصوص انجام پذیرد تا بتوان با اتخاذ راهبردهای مناسب از بروز این چالش‌ها کاست.

منابع

1. Ghiathvandian SH, Warei SH, Shkowe, Yadgari MA, Pourrahimi A, Aghajanlou A. [Classroom management for teaching unmotivated students]. Journal of Medical Education and Development. 2017; 12(1&2): 13-26.[Persian]
2. Moluayonge GE, Park I. Effect of Challenges with Class Size, Classroom Management and Availability of Instructional Resources on Science Teachers' Teaching Practices in Secondary Schools. Jour Sci Edu. 2017; 41(1): 135-51.
3. Mulryan-Kyne C. Teaching large classes at college and university level: challenges and opportunities. Teaching in Higher Education. 2010; 15(2):175-185.
4. Epri ML. A case study on the impact of large classes on student learning, Contemporary PNG Studies. DWU Research Journal. 2016; 24: 95–109.
5. Zimmerman A. UFT Targets Overcrowded classes in its major complaint under New York City’s new teacher contract. [cited 2020 Aprl 21]. available from: //ny.chalkbeat. org/2019/2/13/21106843/uft-targets-overcrowded-classes-in-its-first-majorcomplaint-undernew-york-city-s-new-teacher-contr
6. Lloyd-Strovas J. Tips for teaching large classes. Teaching, Learning, and Professional; 2015.
7. Nhokwara TB, Ashipala DO, Joel MH. Lived experiences of nursing students regarding learning in large classes and its effects on teaching and learning at the University of Namibia. Curationis. 2022; 45(1): 2243.
8. Asodike JD, Onyeike VC. Managing large classes in developing countries. Global Journal of Educational Research. 2016; 15(1): 31-9.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-25]

[DOI: DOI: 10.48305/22.9]